

POKROK PUBL. CO.

vydáva
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

z Ústí, pro Baltimorský území, Nebraska; z Chicago a Clarkston, pro okres Colfax, Nebraska; z Wilson, Kas., pro stát Kansas; z Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; z St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota; a z Tynahill, B. D., pro státy South a North Dakota.

PŘEDPLATNĚ:

Pro Spojené Státy \$2.50
Pro Kanada \$3.00
Do Československé republiky \$3.50

Zásilky peněží děje se pomocí peněžních poukazek Express Money Order, bankovních poukazek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva uvážlivě neobtěžujte. Musí být stručné, psané bez myšlenky někoho osobně poškodit a podpisy přejmí jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uvážlivě.

RUST. MĚSTANÉ ZA BOLŠEVICKÉ VLADY

Mr. Lincoln Eyre, zvláštní korespondent New York Worldu v Moskvě, v poslední své zprávě vypráví, jak žijí střední vrstvy v nynějším Rusku.

V zásadě všechna obydlí jsou v Rusku znacionalisována. Ačkoliv jest možno, aby člověk i nadále byl majitelem domu, v němž žije, smí jej užívat vlastně jen pro sebe a svoji rodinu. Usoudí-li sovětská vláda, že pro jednu rodinu dům je příliš velký, část jeho zrekvíruje se státem a pronajme se straně za určitý poplatek, který se však nevyplácí majiteli domu, nýbrž státu. V osídlení pouze malá bydlíště dělníků zůstala ochráněna před nacionalistami.

I komunisté přiznávají, že zrušení nájemného jest zcela pochybné. Když zpravodaj opouští Moskvu, rada lidových komisářů prý již usnášela se na odvolání zrušení nájemného, tak že již asi znovu bylo zavedeno.

V Moskvě každý jednotlivce je zákonně oprávněn k určitému počtu krychlových stop prostoru ku obývání. Obecně každá osoba má právo na jednu slušně zařízenou ložnici, ať pro úsporu topiva moskevský sověť nřadil, že v jedné ložnici musejí spát nejméně dvě osoby. Platí se tudíž za kubický obsah, ale cena také závisí od místnosti.

Nájemné je velice nízké, dosahující sotva desetin dělnického příjmu, ale uvážíme-li drahotu potraviny, paliva a stativa, mnoho to nepomáhá k napravení životních podmínek. V prvních dnech měli bolševici velkou radost, že mohou bydlet v palácích šlechtických a domech buržoaz. Chudina, žijící celý život ve sklepech, tak jako většina dělnictva moskevského, do carství žila, měla nyní svoje dobré časy a s chutí zajala ohromné místnosti. Ale když nastal nedostatek paliva, přeprychové byty se jim staly nepohodlnými — nebylo jich možno vytopiti. A tak v tisících případech stěhovali se chudí zase do svých sklepních bytů, v nichž se malá nízká světničky spíše mohly vytopiti než pompézní sály.

Velké domy jsou sice v rukou proletariátu, přes to však velké péče domácnosti zůstaly starým majitelům. Většina prostředně zamožných dále zůstává v bytech, které před lety opustili. Většina jejich unika tím, že do bytů sama vzala si sovětské nájemníctvo. Většina též podržela si staré služebnictvo, z něhož, což je zajímavé, jen málo se nadešlo bolševickým. Bolševická snaha, aby bylo odstraněno jedno pro vždy služebnictvo, se nedařila. Jejich nanka nyní záleží, že každý, kdo koná užitečnou práci mimo dům, má úplné právo, a by jeho domácí potřeby obstaral někdo jiný.

Myslí měšťanů v Rusku jest zanejata v těchto dnech zachraňování toho, co jim zbylo z osobního majetku. Zajímavé případy se udávají. Tak prý jistý milionář zakopal šperky v ceně několika statisíce dolarů kdesi do země a ze strachu ani nikomu z rodiny neudal místo. Pak zemřel a tajemství odnesl na onen svět. Jiný opět spousta peněz zazdíil ve svém do-

mě — a dům mu bolševici zrekvirovali pro úřad. Tedy zmrá hladem, nouzou, za to by potraviny nakoupil — a bolševikům se přiznal? Ti mají ve zvyku odstraňovat podvodníky.

Bolševici nepřebrádnou židných zásoš statva nebo jiných potřebných předmětů. Tak ku příkladu starého režimu bylo zabaveno a časem se rozdělují dělníkům. V Moskvě do 15. prosince 1919 bylo posláno 12,000 osob ve větším či menším množství z těchto revolučních kořistí.

Nejzajímavějším je ovšem zákaz stávek. Dnes každý dělník, který by chtěl pokusiti se o stávku, jako zrádce sovětské vlasti byl by zastřelen.

Melničanskij, prezident moskevských unií, ukázal zpravodaji tabulku, dle níž více než 80 procent nejenom průmyslového dělnictva, ale i všech sovětských zaměstnanců, spolu s členy svobodných zaměstnání je organizováno. Existuje téměř 200 separátních unií s členstvem kolem 3,000,000 lidí. To jest ovšem ohromný počet, uvážíme-li, že před válkou bylo sotva 2,500,000 zaměstnanců ve všech průmyslech celého Ruska.

POD VLADOU TMY

Nejednou bylo poukázáno na to, že ve Spojených Státech máme lidi, kteří se mnoho neliší od evropských Albánců, s nimiž mají nejen společné zvyky, ale i úroveň vzdělanosti. Jsou to naši jihovýchodní horáci. Zapomíná se na ně mnoho a ani tentokráte by nám jich nikdo nepřipomínal, nebýt prohibice, která se tak citelně dotýká všech vrstev lidí a která se nemá dotkla také jich. Jsouť horalové tito nenapravitelými „mésíekáři“, totiž páli si kořalku pro domácí spotřebu, nestarajíce se o úřady, které by se neopak nestaraly zase o ně, nebýt toho, že jim jednou za čas příjdou „vybírat med.“ Práce tato není ani pro vládní úředníky tak snadná, jak by se zdálo, neboť hory jsou veliké a vysoké a prošťourávání všech jejich skrýší není žádnou maličkostí. Remeslo toto provozovali horáci odjakživa a ve skutečnosti věnovali jim úřady dříve více pozornosti nežli nyní, kdy je takových a podobných mésíekářů plno ve městech od Maine po Texas a od New Yorku po San Francisco.

Tito horští Robinsoni poskytují obrázek, jak může člověk spustnouti a duševně zakrzteti, je-li odříznut od styku s lidmi. Nejsou to žádné domorodci, kteří by v horách bydleli po tisíceletí. Jsou to nyní sotva sto a asi třicet roků, co slavují pionýr Daniel Boone přelst hory z Virginie a ukázal svým následovníkům cestu do Kentucke. Trvalo to několik desetiletí, nežli se počaly krajiny ty poněkud hustěji zalidňovati. Horáci tito jsou z téhož rodu jako obyvatelé Virginie, Carolin a Marylandu, s tím jediným rozdílem, že jsou čistokrevnějšími Američany a neú mezi nimi žádných příměsovalců. Prvními průkopníky cest do hor vedle zmíněného již Daniela Boonea byli David Crockett, G. R. Clark a John Sevier, známí nejen z historie, ale i z četných dobrodružných a indiánských knih. Lidé, kteří se za nimi tlačili, byli zajisté směli a podnikaví, ale od té doby, co se usadili v horách, jejich potomstvo zakrzlo. — Vyšloupili do hor, aby tam dostali lacinější a větší farmy, zůstali tam a netlačili se dále na západ, na roviny, které přinesly jiným tak veliký blahobyt a dobrou budoucnost.

V horách na jihovýchodě vypadá to všechno tak, jak to vypadálo před sto lety. Obyvatelé jsou odříznuti od pošty, od škol a míst shromážděnců, kde by se sešli, zeli a něco se o světě dovídali. — Veliké myšlenky a ideje, které celou zemí zmítají, málo kdy se jich dotýkají, zůstaly jim neznámy. Jsou jako by obklopeni čínskou zdí. — Příčinou všeho toho jsou přírodní překážky na nedostupnost jejich obydlí. Vede-li horami železnice, vytvoří si vždy nejlibší a nejpřístupnější údolí a vyhne se každému místu vyvýšenému. Na horách se málo co rodi, z toho vyplývá chudoba, daně jsou nízké, poněvadž není z čeho brát, a tak se nestaví žádné silnice, leč nejnutnější stezky, které si každý postaví pro vlastní potřebu, aby se dostal tam, kam jíti musí. Špatná dopra-

va pak znamená, že se každý spoléhá v prvních posledním sám na sebe, jak si vypěstuje potravu, postaví dům, opatří statva, nástroje i stroje, nádobství, nářadí, a vše, co k životu náleží. Velice málo co se kupuje a přiváží. Co se týče whisky, nezákonně pálené, vystořil se nedávno jeden horák s úředníky, který jel pro to k ráti: „Nemůžeme kormit svážeti s hor, máme-li jí tedy více, nežli sníme a dobytek skrmíme, uděláme si z ní kořalku a pak ponecháme osudu, co se nám za to stane.“

Každé chvíle čteme v novinách o kentucké krvini. UBÍRÁ-li jeden druhému, nejde se k soudu, ale vyrovnává se to způsobem právě takovým jako v Albánii a na Černé Hoře, dle zásady: krev za krev. Mezi tyto lidi v posledním době vnikají missonáři se stejnou odhodlaností, jakou chodí do Afriky a do turecké Asie, a od těch se dovídáme v některých časopisech o tom, jak pokračuje práce osvětová. Jeden z nich vypravuje: „Na horách sází se korna a brambory rok po roce stejně, až jest půda vy-mrskána, náček se postoupí jinam. Pády je dosti, ale nepojí za mnoho. Oveč se pasou na sporné horské trávy, pěstují se tu vepři a jejich maso se doma udí nad kouřevými kládami ořechových stromů. Najdete tu rolníky, kteří orají ještě dřevěnými pluhu jako jejich praděleckové, rodiny, které si samy roztloukají a „melou“ obilí ve

domě, i dala jí děti líčku.“ Světová válka neměla probuditi v horách důvěru život. Nucený odvod nenášel ani této země krajanů a její mladíci museli sloužit Stráci Samu jako každý jiný. A že sloužili dobře, postačí připomenouti jen desátníka Yorka, mladého horáka z Tennessee, který byl svědectvím svých důstojníků prohlášen za muže, jenž se hrdinstvím nejvíce vyznamenal a celé armády ve Francii. V New Yorku stádoval si jeden z těchto vojáků: „Kdy by mne propustili z vojny ještě před prvním listopadem! Nestane-li se to, dostanu se domů teprve na jaře. Mám od kancelie padesát mil daleko, a až napadne sníh, bude cestování konec.“

PRAZSKÉ VELETRHY.

Československá Informační Kancelář.

Obec Pražská založila ku pořádání pravidelných veletrhů samostatný ústav pod firmou „Pražské vzorkové veletrhy“ se sídlem v Praze, jehož kancelář je nyní umístěna ve Staroměstské radnici. Počáteční kapitál tohoto ústavu jest Kč 2,000,000. Správní a dozorní radu jmenovala obec Pražská ze řad aktivních průmyslníků a obchodníků. Účelem tohoto ústavu jest pořádati každoročně na jaře a na podzim veletrhy vzorkové, přístupné

Američti aviatikové vítají Caproniho.

Američti aviatikové, kteří přijeli v aeroplanech Caproniho typu, aby uvítali Giovanni Caproniho, vynálezce tohoto aeroplanu, po jeho příjezdu po lodi Giuseppe Verdi. Od leva k pravu jsou to: Poručík Talbot O. Freeman, Medfield, Mass.; poručík Allan W. Revin, Jamaica, L. I.; Giovanni Caproni; poručík Frank Lambert z Baltimore, Md.; a poručík Phillips z Melville, N. Y.

velkých hmoždících a tesají vlastní klády ku stavbě domů. Jen pomalu tlačí se do hor vodní mlýny a železnice započatí lidem zaměstnání, hlavně kácením dřeva.

„Jak již bylo řečeno, daně jsou velmi nízké a podle toho vypadají také školy. V mnoha jižních okresech považuje se za dostatečné, chodit-li žák do školy čtyři měsíce v roce. Učitel bývá doma a mnoho toho neví. Učitelovány by ho o všem neúčivilo a provozuje při tom zaměstnání jiné. Vzdělává svoji farmu, anebo si vydráží obchod na křížovatec silnice anebo je při tom také pastorem a káže v neděli po okolí. Jednou jsem se zastavil v horské chatrči a žádal o nocleh. — Přijali mne přívětivě. Plat jsem se matky, kolik měla děti. — Pět holek a osm chlapečků.“ řekla mi. „S dívkami jsme měli štěstí, zůstaly nám na živu, ale z hochů nám zbyl jenom jediný.“ Otec mne pak odvedl do světnice, kde jsem měl spáti. — „Dobrá, že nenastalyne.“ pravil, „máme tu vyraženo tabulku v okně.“ Já však jsem si zotvíral všecka okna. Při snídani jsem v děd, jak matka křivila třinácti měsíční dítě a dávala mu zelenou kornu, sůnku, mastnou omáčku, řetkvičku a horké pečivo. Vzpomněl jsem si na její připomínku, že neměla štěstí s chlapečky. Zle nemají matky nejménší přiležitost, naučiti se nejjednodušším pravidlům zdravotnictví. Lékaři jest málo a žijí daleko a ošetřovatelky nejsou vůbec k dostání. Bylo mi a určitostí řečeno, že v mnoha okresech dvě ženy z každých třiceti nemajíj pomoci při porodech. V jednom domě stonalo dítě a když jsem se tákal matky, en pro ně dělá, odpovídala mi: „Hledám pro celou domě, ale nemohu najíti šapka medlény. Ale podívám se ještě.“ Konečně našla v kořliku na křtu nějaký světlebarevný lék. Nevěděla, k jakému účelu to je, ale byla to jediná „medicína“ v

spojení s Německem sociální demokracie unikla majoritaci agrární a křesťanské sociální živly v alpských zemích. Dnešní snahy křesťanských sociálů o spojení s Německem uvádí pisatel v souvislosti s partikularistickým protiruským hnutím v Bavorsku i Polsku, s nímž se křesťanství sociálně rakuští snaží uskutečniti program, který nedávno formulovaly münchovské „Historisch-politische Blätter“. Nový státní útvary na kulturním podkladě politického katolicismu, který by hospodářsky tkňahl k Dohodě a jehož jádrem by bylo Bavorsko. Jde při tom o novou dunajsko-rýnskou konfederaci, její obsahovala katolické země Rakousko, Bavorsko a Falcko a po Rýnu by sahala až k Westfálsku. „To je projekt“, uvádí Čechoslovenských Korrespondenz, „pro který se teď — otevřeně nebo tajně — rozbíhají videnosti křesťanství sociálně a který prý má řinné sympatie v katolických kruzích Dohody a zejména Francie. Rozhodně budeme musiti i my v Československu věnovati tomuto hnutí trvalou pozornost.“

PRÁTEL CHUDÝCH.

Lékař největší americké pojišťovny uveřejňuje v novinách několik pravidel, jak dosíci dlouhého věku: „1. Nežlob se! 2. Buď mírný. 3. Procházej se na čerstvém vzduchu. 4. Dej se každého roku předlohnouti lékařem. 5. Netloušni!“ „Američan,“ praví tentýž lékař, „posle svůj automobil jisté každých šest měsíců k správě, ale ani mu nezapadne, aby sám šel k lékaři. Bojí se, že by uslyšel něco nepřijemného o svém zdraví, nebo ho vůbec vlastním zdravotní stav nezajímá.“ Zvláštní důraz klade zmíněný lékař na to, aby lidé netloušili: „Tuk je škůdce těla, který podporuje vývoj všech chorob. Sval tlustého člověka nemá takové síly jako sval hubeného. Onemocněli-li tlustý člověk zánětem plíce neb tyfem, je to vždy nebezpečnější, než když tytéž nemoci stihnou hubeného. Tuk na srdci, na ledvinách nebo na játrech je zá-ěček konce. Od 20 do 30 let nemá člověk tlousnouti. Tlouštka u lidí, kterým není 20 let, bývá příznakem tuberkulózy. Člověk, který je po 30. roku hubený, má více naděje na dlouhý věk, než člověk obalený tukem.“

ZÁNĚT OKOSTICE.

(Podává Dr. Karel H. Breuer, Lincoln, Nebr.)

Mezi nemocemi, které jsou často považovány za revmatism a jako tento léčeny, až je někdy pozdě vůbec na vyléčení, jest zánět okostice. Zánět tento zachvácuje jemnou blánu pokrývající všechny kosti a již je snadno vidět na kostech ve vařeném mase. Blána tato obsahuje krevní cévy, které živí povrch kosti a z této blány se tvoří nová košť, když se stane nějaký úraz, jako zlomení kosti, nebo rozstěpení atd. Když se nejčastěji způsobem blána odloupne, odlomí se kost pod ní a pak musí vyhnouti, aneb se musí operace vyjmouti. Hnisání takové je velmi zdlouhavé, trvá velmi dlouho a hnis vytéká utvořeným otvorem ven po mnoho měsíců i roků.

Blána tato je nezbytná ku zdraví kosti a proto zánět její jest velmi nebezpečný. Zánět pochází vždy od nakažení bakteriemi, buď přímo skrze nějaké poranění, anebo nepřimo, bakteriemi tam do-nesenými krví neb mlózou. Obvykle se nakazí při nějaké hnisavé nemoci, jako je hlávnická, zánět mandlí, podoebřirání zubů, zvláště když bylo místo na kosti nějakým způsobem oslabeno, jako ku př. udeřením do kosti, jako když někdo utíká a narází hnátem na nějaký předmět na cestě, neb od jakéhokoliv úderu. Udeřením se rozžněkájí jisté tkáň a krevní jenné cévy a utvoří se díky sražené krve, které, když obsahují bakterie, tak začnou se hned zapalovati a způsobí pak zánět okostice.

Zánět se začne jevit naspřed poloblanám kosti a lidé to často považují za revmatism a hned si koupí nějaký patentní lék proti revmatismu a mazání a toto dělá vždy ještě hůře, než mazáním se rozžněkáje a rozžněká náhaza po celém okolí. To trvá několik dní, bolest se stupňuje výše a výše, zvláště v noci, že se stává táuěti

KAM B RAUKOUSKEM?

„Čechoslovenských Korrespondenz“ zabývá se pod tímto nadpisem agitací pro připojení Rakouska k Německu a poukazuje, že dnešní agitaci provádějí sociální demokraté s drem Bauerem, nyní pak provádějí ji křesťanství sociálně. Dr. Bauer počítal s tím, že zvláště v noci, že se stává táuěti

nesnesitelnými. Když je to na noze, z počátku nemocný kulhá, ale posléze se nemůže již na nohu postaviti. Místu, kde se zánět utvořil, rychle otekle a je tak citlivé, že se jej nelze dotknouti. Horečka stále stoupá a může dosáhnouti až 100 st. Fabr. I když se s tím nic nedělá, tak pomalu se stav zlepšuje, bolest ubývá, horečka se zmírňuje, ale na místě, kde se vyvinul zánět, se utvoří boule, měkká a bolestivá a, když se profiluje, vyteče z ní mnoho páchnoucího hnisu. Jakmile začne tečti hnis, záleží se, že se stav nemocného zlepšil, ale když se vše náležitě prozkoumá, pozná se, že jest kost na zapáleném místě mrtvá a že začala hnisati.

Zánět totiž se vyvinuje pod okosticí a, když se začne tvořiti hnis, podrývá tento okostice, odloupne ji od kosti a tak zbaví kost výživy, krve, a kost musí odumříti. Nyní je pozdě na vyléčení zánětu. Nyní se dají jen odstraniti následky.

Někdy se takto zničí jen malý kousek kosti, a jen povrchu, zvláště na konech kosti, kde jsou tyto pórovité a mají uvnitř hodná krevních cév. Pak odumře jen tenká slupka kosti, sloupce se, vyteče s hnisem a rána se zahojí. Úd pak může zase býti zdravý, jako dříve. Vřak někdy se odloupne velký kus okostice a když je to na prostřed dlouhé kosti, kde je kost tvrdá a nemá póry, odumře celá kost a pak vyhynie celá. Mrtvá kost se pomalu rozpuští a hnis vynášá s sebou zbytky ven utvořeným otvorem. Z okostice zase vyrůstá nová košť, obalující starou a když je to na noze, pak lze nahmatati, že je kost velmi tlustá. Konečně se oddělí celý shnilý kus kosti od ostatní a pod názvem sekvestrum buď sám vyjde ven, aneb jej lékař kleštěmi vydá.

Vřak vždy to nelopadne tak dobře, někdy nemocný chřadne následkem vstřebávání jedovatého hnisu do kosti a tím se mu zničij velké žlázy, jako jsou játra a slezina a ledviny aneb se dostane do krve najednou mnoho hnisu a nastane otrava krve, tak zvaná talovitost krve, čili pyemie. Takový nemocný často zemře vysilněním. Někdy se podaří přírodně odstraniti hnisavější kost, nahraditi ji novou a po čase se nová kosti srovná, že má zase dost dobrý úd. To je možno u větších kosti, jako je kost stehenní, lýtková, neb ramenní. Ale u drobných kosti, jako jsou v prstech, zápěstí, neb dole v noze, se tak nemůže státi, neboť kost' je malá a nemá tolik oběhu krve, jako kosti větší. Malá kost obvykle vyjde celá ven a pak je úd zmračen. Vřak nyní u velkých kosti se tak vždycky nestane, neboť někdy se zničí okostice a pak nenaroste nová kost a úd se velmi zkroutí a zmračel a musí se odejmouti.

Hlavní věci při léčení zánětu okostice je zavolat v čas lékaře, který rozumí operacím a má v těchto případech zkušenost, tak aby to nenazval revmatismem a nezměkal vhodnou dobu k zákročení. Aby se nezničil a nezmrzačil úd a aby nenastala ztráta části kosti, musí se hned udělati řez až ku kosti, až skrze okostice, jakmile se pozná, jaký jest to zánět. Poznat se to dá v čas, zkoumáním předné místa a pak uvážlivě nutno správným všech příznaků. Je nutno prohlédnouti krev, spočítati vždy od nakažení bakteriemi, buď přímo skrze nějaké poranění, anebo nepřimo, bakteriemi tam do-nesenými krví neb mlózou. Obvykle se nakazí při nějaké hnisavé nemoci, jako je hlávnická, zánět mandlí, podoebřirání zubů, zvláště když bylo místo na kosti nějakým způsobem oslabeno, jako ku př. udeřením do kosti, jako když někdo utíká a narází hnátem na nějaký předmět na cestě, neb od jakéhokoliv úderu. Udeřením se rozžněkájí jisté tkáň a krevní jenné cévy a utvoří se díky sražené krve, které, když obsahují bakterie, tak začnou se hned zapalovati a způsobí pak zánět okostice.

Pak když kost odumře, jest nutno vykonati mnohem větší a umělejší a nebezpečnější operace, takže je nutno dělati plastiké operace na kostech, aby se zachránil úd a nemocel se upoutoval.